مجموعه «داغ نهان» روایتگر سال‌هایی است که رضاشاه مانع برگزاری مراسم روضه‌خوانی امام حسین(ع) می‌شد | روابط عمومی برنامه

«داغ نهان» پهلوی اول بر دل مردم عزادار حسینی

مجموعه داستانی «داغ نهان» از ششم محرم روانه آنتن تلویزیون می‌شود

فاطمه عودباشی
رسانه

اواخر اسفند ۱۳۱۴ شمسی، پهلوی اول دستور منع عزاداری‌ها را صادر می‌کند. این دستور دو روز مانده به نوروز سال ۱۳۱۵ شمسی، طی بخشنامه محرمانه‌ای در وزارت داخله به استانداران ابلاغ می‌شود. این روند تا سال ۱۳۱۶ شمسی هر روز سخت‌تر از پیش ادامه یافت. تا آنجاکه در این سال مردم حق نداشتند در ماه محرم از لباس مشکی، پارچه سیاه و هر جلوه محرمی دیگری برای نشان‌دادن عزادار بودن‌شان استفاده کنند. پس از این است که آژان‌ها و عمله‌های نظمیه مجاز می‌شوند بر عزاداران در هر مجلسی بشورند و چماق بر پیکرهایی بکوبند که قلبشان شرحه‌شرحه داغ کربلاست. این مجوز نه تنها، حسینیه‌ها و تکایا که پشت دیوار خانه‌ها و خلوت عوام را هم تفتیش می‌کرد تا صدای هر نجوا و شیونی را در گلو خفه کند. این شکل از برخورد با اعتقادهای دینی مردم سبب شد که خانواده‌های مذهبی، آیین‌های عزاداری محرم را به شکل پنهانی و زیرزمینی یا در باغ‌های بیرون شهر و حتی در حمام‌های عمومی با حضور تعداد محدودی از افراد برگزار کنند. توجه به این موارد باعث شد تا مرکز بسیج صدا و سیما با حضور جوانان خلاق و با استعداد، مجموعه داستانی کوتاهی بر اساس روایت‌های واقعی از این مقطع تاریخی بسازد که به تهیه‌کنندگی محمد رسولی و کارگردانی سیدعلی میراللهی ساخته شده و از ششم محرم از شبکه‌های مختلف تلویزیون پخش شود.

محمد رسولی، طراح و تهیه‌کننده مجموعه داستانی کوتاه داغ نهان درباره محتوای این اثر به جام‌جم می‌گوید: «این مجموعه در قالب سه اپیزود است که هر اپیزود به مدت ۳ دقیقه تهیه شده و برداشتی آزاد از چند ماجرای واقعی در دوره ممنوعیت برگزاری مجالس عزای امام حسین (ع) در دوره رضا شاه یعنی از سال ۱۳۱۶ تا ۱۳۲۰ است. رضاشاه در راستای به اصطلاح مدرن‌شدن کشور تصمیم می‌گیرد از سال ۱۳۱۴ محدودیت‌هایی برای روضه‌خوانی مردم در ایام محرم و صفر بگذارد و نهایتا از سال ۱۳۱۶ روضه‌خوانی را کاملا ممنوع می‌کند. به همین دلیل مردم به دلیل برخورد شدید ماموران حکومتی آن مقطع زمانی تصمیم می‌گیرند در خفا و در پستوهای خانه‌ها مراسم روضه‌خوانی را برگزار کنند.»

وی ادامه می‌دهد: «بنابراین ما سه ماجرای واقعی از آن مقطع زمانی را در قالب یک اثر داستانی کوتاه ساختیم تا نشان بدهیم که مردم متدین در آن مقطع زمانی چه سختی‌هایی را تحمل می‌کردند و رنج می‌کشیدند تا بتوانند مخفیانه مراسم روضه‌خوانی را برگزار کنند.»

این تهیه‌کننده در پاسخ به این سوال که مجموعه داغ نهان قرار است چه زمانی روی آنتن برود تاکید می‌کند: «این مجموعه که تولید مرکز بسیج صداوسیماست از ششم محرم از شبکه‌های مختلف تلویزیون روانه آنتن می‌شود.»

رسولی در توضیح روایت‌های این مجموعه می‌گوید: «یکی از روایت‌ها مربوط به آنهایی می‌شود که برای این‌که در مجالس عزاداری امام حسین (ع) شرکت کنند، خودشان را شبیه افراد مست می‌کردند و در کوچه راه می‌رفتند تا کسی به آنها شک نکند و بعد وارد خانه‌ای می‌شدند که مراسم عزاداری را با صدای آرام در سرداب خانه برگزار می‌کردند. با این‌که سرداب‌ها بسیار هم سرد بود اما آنها این کار را انجام می‌دادند. عده‌ای دیگر قرار روضه‌خوانی را در حمام‌ها می‌گذاشتند و بقچه به بغل داخل حمام می‌شدند تا کسی شک نکند و بعد در حمام را می‌بستند و با صدای آرام روضه‌خوانی می‌کردند. تعدادی دیگر هم در پشت بام‌ها می‌ایستادند تا به همسایه‌هایی که در خانه‌هایشان مراسم عزاداری برگزار می‌کردند، خبر بدهند که ماموران چه زمانی وارد کوچه می‌شوند. در واقع آنها نگهبانی می‌دادند تا وقتی خبرها به واسطه جاسوسان به دست آژان‌ها می‌رسید، از مراسم محافظت کنند. در واقع ما سعی کرده‌ایم چند روایت را با هم تلفیق کنیم تا بتوانیم به این مستند داستانی کوتاه برسیم. البته تعداد چنین روایت‌هایی کم نبوده و در اینترنت موجود است که در آن دوران رضاشاه چقدر مردم را اذیت می‌کرد تا مانع برگزاری مراسم روضه‌خوانی شود.»

رسولی درباره سبک این مجموعه توضیح می‌دهد: «ما روایت‌ها را کاملا در شهرک سینمایی تلویزیونی غزالی بازسازی کردیم و با چند بازیگر این مجموعه داستانی کوتاه را ساختیم. کارگردانی این اثر هم به عهده سیدعلی میراللهی است که از جوانان حزب‌اللهی و هنرمند یزدی محسوب می‌شود.در این مجموعه بیوک میرزایی، سلمان فرخنده و حشمت آرمیده بازی کرده‌اند.»

این تهیه‌کننده درباره این‌که چطور به این طرح رسیدید، می‌افزاید: «ما باید قدر مجالس عزاداری را که امروز می‌توانیم راحت و با حمایت‌های حکومتی برگزار کنیم بدانیم. گرچه کرونا است اما باز هم در فضای باز این مراسم برگزار می‌شود. به همین دلیل باید ارزش روضه‌هایی که برگزار می‌کنیم را بدانیم که مردم در گذشته چه سیلی‌هایی خوردند و چقدر عذاب کشیدند تا حافظ روضه‌های امام حسین (ع) باشند تا پرچم امام حسین (ع) همیشه بالا باشد. ضمن این‌که می‌خواستیم به واسطه ساخت این اثر به رفتار خبیثانه رضاشاه بپردازیم که در مقطع خودش تا چه میزان مردم متدین را اذیت می‌کرد، چه آن زمان که فرمان کشف حجاب را داد و چه مقطعی که روضه‌خوانی را ممنوع کرد.»

وی درباره انتخاب میراللهی برای کارگردانی این اثر عنوان می‌کند: «بنای دکتر رحمتی در مجموعه بسیج سازمان حمایت همیشه از جوانان هنرمند انقلابی است و برای این هدف برنامه دارند. بر همین مبنا تصمیم گرفته شد کارگردانی این مجموعه به یک جوان ۲۴ ساله خوش ذوق و حزب‌اللهی سپرده شود که تجربه چند کار کوتاه قابل توجه را در کارنامه خود داشت. الحمدلله این اعتماد هم نتیجه داد و مجموعه‌ای خوش‌ساخت برای پخش از تلویزیون آماده شد. جا دارد حقیقتا از حسن اعتماد بسیج سازمان به جوانان تازه نفس قدردانی کنم.»

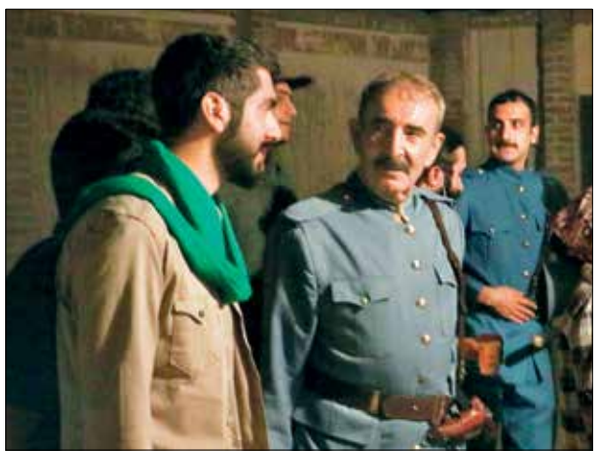

من بچه هیاتی هستم

سیدعلی میراللهی که تا به امروز کارهای کوتاه ساخته و جوایزی هم کسب کرده، درباره پذیرش کارگردانی مجموعه داغ نهان می‌گوید: من یزدی هستم و مراسم روضه‌خوانی در دوران گذشته به دلیل ممنوعیت‌هایی که وجود داشت آرام و در برخی خانه‌ها برگزار می‌شد. معماری خانه‌ها هم به گونه‌ای بود که با هم به واسطه قنات و... ارتباط داشت. بنابراین مردم از این طریق به هم ملحق می‌شدند و مراسم روضه‌خوانی برای امام حسین (ع) را برگزار می‌کردند. به همین دلیل از مدت‌ها پیش علاقه‌مند بودم کاری با این محوریت و سختی‌هایی که مردم در آن مقطع زمانی برای برگزاری مجالس امام حسین (ع) داشتند، بسازم.

وی ادامه می‌دهد: تا این‌که آقای رسولی پیشنهاد ساخت مجموعه داغ نهان را به من داد. در ابتدا این مجموعه پنج روایت بود که در نهایت به سه روایت رسیدیم و چندهفته‌ای درگیر نگارش فیلمنامه شدیم و بعد کار برای ضبط رفت. خوشبختانه این اثر ساخته شد و امیدواریم تماشای آن هم برای مخاطبان جذاب باشد.

این کارگردان درباره این‌که آیا درباره این موضوع دغدغه شخصی داشتید، توضیح می‌دهد: بله، من بچه هیاتی هستم و عموماً نسل جوان فکر می‌کنند مراسم روضه‌خوانی که برای امام حسین (ع) برگزار می‌شود همیشه مثل الان راحت بوده، در حالی که این طور نیست و واقعیات تاریخ نشان می‌دهد مردم رنج زیادی می‌کشیدند. به همین دلیل ما تلاش کرده‌ایم به واسطه ساخت این اثر ذهن نسل جوان را نسبت به این موضوع آگاه کنیم.

میراللهی درباره انتخاب بازیگران این مجموعه مستند عنوان می‌کند: ما بر مبنای شخصیت‌ها به انتخاب بازیگران رسیدیم و خوشبختانه هنگام تست اولیه هم متوجه شدیم دوستان همانی هستند که ما انتظار داشتیم به همین دلیل به انتخاب آقایان بیوک میرزایی، حشمت آرمیده و سلمان فرخنده رسیدیم.

وی درباره این‌که آیا در گذشته هم کارهایی با محتوای مذهبی ساخته بودید، می‌افزاید: بله، قبلا کارهایی انجام داده بودم. برای شهدا چند کار ساختم که نمونه‌اش ساخت کاری برای شهید منتظرالقائم بود. همچنین نماهنگ‌هایی هم ساخته‌ام که در جشنواره تولیدات صدا و سیما رتبه‌هایی کسب کرده است. در پایان می‌خواهم از دوستان مرکز بسیج صدا و سیما تشکر کنم که به من اعتماد کردند و کارگردانی را به من سپردند. گرچه من کارهایی ساخته بودم، اما خوشحالم این اعتماد را داشتند و پروژه بزرگ داغ نهان را به من سپردند که اتفاق مبارکی بود.

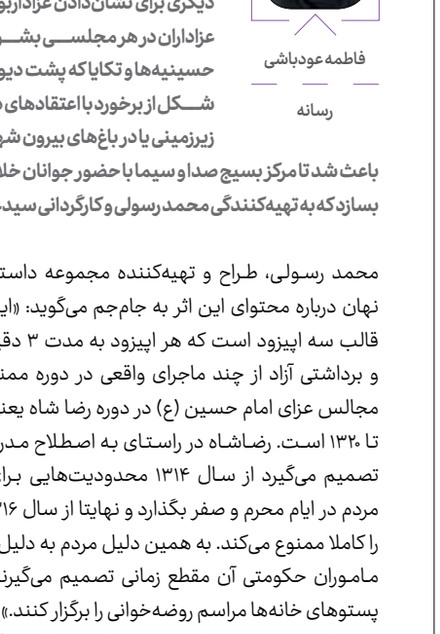

یادداشت:
حمید شاه‌آبادی
معاون سیمای رسانه ملی

سیما در کنار مردم

تغییر رئیس‌جمهور و شروع فعالیت دولت سیزدهم را می‌توان طلوع دوره جدیدی از حیات کشور و نظام دانست. دراین‌خصوص رسانه‌ملی به‌ویژه سیمای جمهوری اسلامی همچون گذشته در کنار مردم خواهد بود و در تعامل با قوه مجریه به وظیفه ذاتی خود عمل می‌کند. هم‌اکنون باوجود مشکلات جدی که به‌خصوص در حوزه اقتصاد وجود دارد اما آغاز به‌کار حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر ابراهیم رئیسی در مقام ریاست جمهوری با توجه به سابقه خوبی که در دوران ریاست قوه قضائیه از خود بجا گذاشته و تحولی که در دستگاه قضا ایجاد کرده و موجب جلب اعتماد مردم شده امیدهای فراوانی را نزد هموطنان ایجادکرده تا ایشان در مسوولیت تازه نیز مشکلاتی که(قریب به اتفاق آنها) ریشه داخلی دارند، حل شود. با شروع فعالیت دولت جدید یکی از مهم‌ترین رویکردهای سیما، تلاش برای تحرک بیشتر دولت در حل معضلات کشور است. بدون تردید، رسانه‌ملی در مواجهه با تغییرات و تحولات امیدآفرین و اقدامات رو به جلو در کنار قوه مجریه و رئیس‌جمهور خواهد بود و به تبیین دستاوردها و موفقیت‌ها خواهد پرداخت اما همچون گذشته اگر در این مسیر نقصان یا تغافلی هم باشد، رسانه مانند دیده‌بان منصف موظف به هشدار، نقد سازنده با ارائه راهکار است. به بیان مختصر هدف سیما هم در تحسین و هم در تذکر، بخشیدن روح پویایی و تحرک و تقویت انگیزه اصلاح به دستگاه اجرایی کشور است. رسانه‌ملی به عنوان یک سازمان فرا قوه‌ای ضمن اینکه همیشه در خدمت و تعامل با سایر قواست اما بنابر سهم دستگاه اجرایی در کشور تعامل و ارتباط بیشتری با این بخش از نظام دارد که این یک فرصت برای طرفین است. همان طور که سیما فرصت‌های بسیاری را در اختیار دولت‌های قبلی قرار داده بود در دولت جدید نیز برای تحقق هدف ایجاد تحرک، اصلاح و اجرای طرح تحولی در قوه مجریه این فرصت را در اختیار دولت و دولتمردان جدید نیز خواهد گذاشت تا به‌واسطه سیما با آحاد مردم گفت‌وگو کنند. از دیگر سیاست‌های سیما در تعامل با دولت جدید به‌کارگرفتن ظرفیت گروه‌های جهادی و مشارکت مردم در حل مسائل و مشکلات است. همچنان که رهبر معظم انقلاب در مراسم تنفیذ حکم سیزدهمین دوره ریاست‌جمهوری اسلامی ایران به نیکی اشاره کردند: «این روزها از مشکلات و کمبودهای کشور گفته می‌شود که زیاد هم هستند اما ظرفیت‌های کشور در بخش‌های آب، نفت، معادن، بازارگسترده داخلی، همسایگان و استعدادها و آمادگی‌های حیرت‌آور جوانان بسیار فراتر از مشکلات و فوق‌العاده هستند. بدون تردید با این ظرفیت‌ها می‌توان بر مشکلات غلبه کرد به شرطی که خوب شناخته و سپس با تلاش خستگی‌ناپذیر و شبانه‌روزی به کار گرفته شوند.» رسانه‌ملی و به‌طور خاص معاونت سیما در جهت افزایش حضور مردم برای مشارکت در حل مشکلات، افزایش احساس مسوولیت عمومی و ارتقای سرمایه اجتماعی را سرلوحه فعالیت خویش قرار خواهد داد.

ببینید و بشنوید

شبکه دو

۷:۲۰	مستند مشتی اسماعیل
۸:۱۵	از آسمان
۱۰	دست کی بالا
۱۷:۳۰	صادق الوعد
۲۱:۳۰	سریال «فرات» / این مجموعه، روایتگر دو رفیق قدیمی به نام‌های حاج‌ابراهیم و حاج‌کاظم است؛ حمید پسر حاج‌ابراهیم، نرگس دختر حاج‌کاظم را که دخترداییش است را انتخاب کرده تا با وی ازدواج کند و از طرفی...
۲۳:۳۰	دست در دست

شبکه چهار

۱۳:۳۰	مسابقه تلفنی بعد چهار
۱۶	می بی‌غش
۲۲:۳۰	سوره

شبکه آموزش

۹:۲۰	صبحی دیگر
۱۳:۴۵	دکتر سلام
۱۵:۰۵	خانه کوچك
۱۶	مدرسه تلویزیونی مهارتی / این برنامه تلویزیونی به تهیه‌کنندگی سارا روستاپور ویژه نوجوانان پخش می‌شود. در این برنامه به نوجوانان آموزش می‌دهد که چطور با ابزارهای اندک مهارت کسب کنند.
۱۹:۱۵	هفت آسمان
۲۰:۲۰	چگونه کشف کنیم؟

شبکه نسیم

۱۹	نمای نزدیك
۱۹:۳۰	قاصدك
۲۰	میکائیل
۲۰:۳۰	ورزشیا
۲۱:۳۰	نفس / این برنامه جدید شبکه نسیم است که با رویکرد محتوامحور و گفت‌وگو با مادران سرزمین ایران پخش می‌شود. این برنامه میزبان مادرانی است که دریادل و وفادار هستند و با اجرای فلورا سام هر شب پخش می‌شود.
۲۲:۳۰	با حسین حرف بزن
۲۳	دنیای مستند

شبکه آی فیلم

۱۶	مرضیه
۱۷	کارآگاهان
۱۸	آرام می‌گیریم
۲۰	زمین گرم
۲۱	معصومیت از دست رفته / داستان سریال مربوط به عاشورای سال ۶۱ هجری قمری است. زمانی که شوذب، خزانه‌دار شهر، با وجود داشتن همسر مهربانش ماریای نصرانی، درگیر عشقی قدیمی به حمیرای یهودی می‌شود و در...
۲۲	همه چیز آنجاست

شبکه‌های رادیویی

۱۱:۳۰	رادیو ورزش / قهرمان شو
۱۲	رادیو نمایش / نمایش خاك من بوی محشر می‌دهد
۱۵:۳۰	رادیو معارف / زلال تاریخ
۱۶:۱۵	رادیو قرآن / افق
۱۶:۳۰	رادیو فرهنگ / بوطیقا
۱۷:۳۰	رادیو سلامت / عصری نو / این برنامه عصرگاهی به تهیه‌کنندگی سعید یوسفی از شنبه تا چهارشنبه پخش می‌شود. این برنامه شامل آیتم‌هایی با نام کد، زنگ آرامش، زیبا اما سلامت و ... پخش می‌شود.
۱۸	رادیو صبا / چهل چراغ
۲۰:۰۵	رادیو جوان / به افق ماه
۲۱	رادیو تهران / حسینیه تهران